

# Krzysztof Czubocho

---

## Prawnomiędzynarodowy status tzw. "państw podzielonych" (Wietnam, Korea)

---

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 9/1, 219-226

---

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF CZUBOCHA

## PRAWNO MIĘDZYNARODOWY STATUS TZW. „PAŃSTW PODZIELONYCH” (WIETNAM, KOREA)

W efekcie zimnej wojny, w takich krajach (rozumianych w sensie geograficznym) jak Niemcy, Chiny, Wietnam i Korea powstały po dwa państwa. W związku z tym w prawie międzynarodowym zaczęto posługiwać się terminem „państwa podzielone.”

Należy zgodzić się z poglądem L. Antonowicza, że pojęcie „państwa podzielonego” na gruncie prawa międzynarodowego jest nie do przyjęcia, ponieważ jest zbyt wieloznaczne<sup>1</sup> i obejmuje się nim zbyt zróżnicowane stany faktyczne jakie istniały lub istnieją w Niemczech, Chinach, Korei i Wietnamie. Podobnie J. Crawford twierdzi, że w prawie międzynarodowym pojęcie „państwa podzielonego” jest nieprzydatne.<sup>2</sup>

Stany określane mianem „państwa podzielonego” można podzielić na dwie grupy. Mianowicie, odnośnie Niemiec i Chin trzeba stwierdzić, że przed ich podziałem posiadały one niekwestionowany status państw. Można zatem mówić o ich podziale. Przypadki Wietnamu i Korei są odmienne, ponieważ doszło tu do podziału krajów (rozumianych w sensie geograficznym), a nie do podziału państw.

Spory polityczne wokół państw wietnamskich i koreańskich nie pozostały bez wpływu na doktrynę prawa międzynarodowego. Pojawiły się problemy dotyczące legalności tych państw a w związku z tym problem prawa do reprezentowania całego kraju w stosunkach międzynarodowych. Stąd wynikały problemy w zakresie obrotu międzynarodowego związane z uznaniem międzynarodowym.

Problem koreański i wietnamski należy rozpatrywać na gruncie zasady efektywności a nie zasady legalności. Zasada legalności może być bowiem wykorzystywana w celach ideologicznych lub politycznych prowadząc w ten sposób do znacznych rozbieżności interpretacyjnych. W związku z tym, że społeczność międzynarodowa jest zorganizowana na zasadzie równości<sup>3</sup> nie wiadomo kto

<sup>1</sup> L. Antonowicz, *Pojęcie państwa w prawie międzynarodowym*. Warszawa 1974, s. 108.

<sup>2</sup> J. Crawford, *The Creation of States in International Law*. New York 1979, s. 286.

<sup>3</sup> J. Combacau, *L'Etat en droit international*. W: J. Combacau, S. Sur, *Droit international public*. Paris 1999, s. 229-230.

miałby decydować o legalności lub nielegalności państwa. W tak zorganizowanej społeczności międzynarodowej jedynym sposobem na rozwiązanie konfliktu pomiędzy faktem a normą jest dostosowanie prawa międzynarodowego do nowej sytuacji. Mechanizmem umożliwiającym to jest zasada efektywności. Prawo międzynarodowe nie może bowiem operować fikcjami stanowiąc system norm oderwanych od rzeczywistości.<sup>4</sup>

Według I. Brownlie współczesny stan prawa międzynarodowego umożliwia państwom różną interpretację tych samych faktów. Nie istnieje też procedura pozwalająca stwierdzić, która interpretacja jest właściwa, ponieważ brak jest centralnych instytucji mogących zapewnić ujednoczenie stosowania prawa międzynarodowego.<sup>5</sup> Ponadto większość przedstawicieli doktryny uważa, że powstanie państwa jest faktem i nie może podlegać ocenie prawnej.<sup>6</sup> W takiej sytuacji zasada efektywności pozwala z dużo większą dozą pewności ustalić status państw wietnamskich i koreańskich.

Aby dokonać oceny sytuacji zaistniałej po II wojnie światowej w Wietnamie i Korei z punktu widzenia prawa międzynarodowego, należy przyjrzeć się bliżej wypadkom mającym tam miejsce od 1945 r.

W 1884 r. Wietnam przestał istnieć jako państwo w sensie prawa międzynarodowego, przyjmując protektorat Francji.<sup>7</sup> Przejściowo w okresie II wojny światowej faktyczną władzę nad Wietnamem sprawowała Japonia.

2 IX 1945 r. proklamowano Demokratyczną Republikę Wietnamu (DRW), co nie może być jednak traktowane jako powstanie państwa ogólnowietnamskiego.<sup>8</sup> Jednakże według uzgodnień poczdamskich, odnośnie rozbrojenia wojsk japońskich stacjonujących w Indochinach, chińskie wojska okupacyjne zaczęły wkroczać do północnego Wietnamu już 28 VIII 1945 r., a wojska brytyjskie do południowego Wietnamu od 2 IX 1945 r. Już 23 IX 1945 r. Brytyjczycy obalili „władzę” DRW na południu a pod koniec roku Francja odzyskała tam władzę. 28 II 1946 r. Chiny uznały suwerenność Francji nad Indochinami i zgodziły się na zastąpienie wojsk chińskich w północnym Wietnamie przez wojska francuskie.<sup>9</sup>

Powyższe fakty skłaniają do stwierdzenia, że w 1945 nie doszło do ukształtowania się efektywnej stabilnej i trwałej władzy DRW w południowym Wietnamie. Natomiast w północnym Wietnamie, wobec stacjonujących tam wojsk

---

<sup>4</sup> J. Syminides, *Zasada efektywności w prawie międzynarodowym*. Toruń 1967, s. 19-20.

<sup>5</sup> I. Brownlie, *Principles of Public International Law*. Oxford 1979, s. 92-93.

<sup>6</sup> Są to m. in. J. Combacau, *L'Etat...*, s. 258-259; A. Klafkowski, *Prawo międzynarodowe publiczne*. Warszawa 1979, s. 138, L. Gelberg, *Zarys prawa międzynarodowego*. Warszawa 1979, s. 108-109, J. Tyranowski, *Powstanie i upadek państwa w świetle prawa międzynarodowego*. Przegląd Stosunków Międzynarodowych 1981, nr 5, s. 7.

<sup>7</sup> R. Jasica, *Problem wietnamski. Aspekty prawne i polityczne*. Katowice 1977, s. 33.

<sup>8</sup> L. Antonowicz uważa, że państwo ogólnowietnamskie powstało w 1945 r., L. Antonowicz, *Państwa i terytoria. Studium prawnimiędzynarodowe*. Warszawa 1988, s. 87.

<sup>9</sup> R. Jasica, *Problem wietnamski*, s. 58-59, 63.

francuskich, DRW była w stanie kontrolować tylko ograniczone terytorium. DRW wykazała swoją zdolność do przetrwania dopiero w 1950 r. pokonując wojska francuskie w Wietnamie.

J. Symonides odnośnie powstania państwa stwierdza, że „analiza kryteriów państwowości prowadzi do wniosku, że najważniejszą rolę odgrywa wymóg posiadania efektywnego, ustabilizowanego rządu.”<sup>10</sup> Natomiast I. Brownlie oraz M. N. Shaw uważają, że państwo opiera się na stabilnej politycznej wspólnocie utrzymującej porządek prawny na pewnym terytorium.<sup>11</sup>

Zatem w atmosferze toczącej się wojny, kiedy wymóg stabilności i trwałości nie był spełniony a efektywna władza DRW ograniczała się do niewielkich obszarów w północnym Wietnamie, co najmniej do 1950 r. DRW była ruchem narodowyzwoleńczym a nie państwem. Zdaniem J. Crawforda o oddzielnej państwowości DRW można mówić od 1956 r.<sup>12</sup>

Od 1947 r. Francja podjęła kroki mające na celu utworzenie Państwa Wietnamskiego na terytoriach północnego Wietnamu. Państwo Wietnamskie rozszerzono następnie o Wietnam południowy.<sup>13</sup> Zamiarem Francji było przyznanie niepodległości Wietnamowi z pominięciem DRW oraz rozciągnięcie władzy tak powstałego państwa na cały Wietnam.<sup>14</sup> Plan ten nie powiódł się, ponieważ Państwo Wietnamskie nigdy nie rozciągnęło swojej władzy na północ Wietnamu.

W 1950 r. Państwo Wietnamskie zostało uznane przez mocarstwa zachodnie natomiast DRW przez państwa socjalistyczne.

Konferencja Genewska w sprawie Indochin (1954), w której wzięli udział przedstawiciele obu państw wietnamskich zakończyła się układem przewidującym utworzenie linii demarkacyjnej na 17 równoleżniku. Ustalono także, że przyszłe ogólnowietnamskie wybory będą wstępem do zjednoczenia kraju.

Wyborów jednak nie zorganizowano, a na południu w 1955 r. proklamowano Republikę Wietnamską. W 1956 r. odbyły się tam wybory powszechne. Do 1966 r. Wietnam Południowy został uznany de jure przez 47 państw.<sup>15</sup> Można zatem przyjąć, że dwa państwa wietnamskie ukształtowały się ostatecznie w 1956 r. i żadne z nich ani faktycznie, ani prawnie nie rozciągnęło swojej władzy na cały Wietnam.<sup>16</sup> W związku z tym nie mogło dojść do secesji Wietnamu Południowego od DRW<sup>17</sup>.

---

<sup>10</sup> J. Symonides, *Podmioty prawa międzynarodowego*. W: R. Bierzanek, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe publiczne*. Warszawa 1992, s. 114.

<sup>11</sup> M. N. Shaw, *International Law*. Cambridge 1994, s. 139.

<sup>12</sup> J. Crawford, *The Creation...*, s. 259.

<sup>13</sup> R. Jasica, *Problem wietnamski*, s. 77-81, 85-87.

<sup>14</sup> J. Crawford, *The Creation...*, s. 284.

<sup>15</sup> S. Kojło, *Gospodarka Wietnamu*. Warszawa 1985, s. 99-100.

<sup>16</sup> J. Crawford, *The Creation...*, s. 284-286.

<sup>17</sup> Zdaniem L. Antonowicza Wietnam Południowy powstał w wyniku secesji. L. Antonowicz, *Państwa i terytoria...*, s. 87.

W Wietnamie Południowym nie doszło jednak do stabilizacji sytuacji wewnętrznej. Z czasem rozpoczęła się tam otwarta wojna domowa pomiędzy siłami rządowymi a powstańcami dążącymi do zjednoczenia obu państw wietnamskich. Od 1960 r. walkę tę prowadził Narodowy Front Wyzwolenia Wietnamu Południowego (NFWWP).<sup>18</sup> W tym okresie doszło do umiędzynarodowienia konfliktu wietnamskiego. Już w 1950 r. Chińska Republika Ludowa (ChRL) rozpoczęła wspieranie DRW. ChRL była głównym dostawcą broni dla DRW kontrolując szlak po którym napływała pomoc.<sup>19</sup> W latach 60-tych NFWWP otrzymywał pomoc od DRW oraz całego obozu państw socjalistycznych za pośrednictwem DRW. Pomoc gospodarcza ZSRR dla DRW (na zasadzie bezzwrotnej i w formie niskoprocentowanych kredytów) datuje się od 1955 r. Pomoc ta odegrała decydującą rolę dla sukcesów militarnych NFWWP w Wietnamie Południowym a po wojnie uznano ją za bezzwrotną.<sup>20</sup> Także ChRL kontynuowała pomoc dla DRW. Polegała ona na transportowaniu ładunków wojennych po trasie Ho Chi Minha z DRW na pola bitew w Wietnamie Południowym.<sup>21</sup> Pomoc chińska oraz innych państw obozu socjalistycznego została uznana za bezzwrotną.

Wietnam Południowy był z kolei wszechstronnie wspierany przez USA. W szczytowym okresie konfliktu wietnamskiego Stany Zjednoczone użyły na wielką skalę własnych sił zbrojnych bombardując także cele na terenie DRW, nie oszczędzając stolicy kraju.

W związku ze wzrastającymi sukcesami militarnymi NFWWP w Wietnamie Południowym w 1969 r. doszło do utworzenia Tymczasowego Rządu Rewolucyjnego Republiki Wietnamu Południowego (TRRRWP) sprawującego efektywną władzę nad częścią Wietnamu Południowego. W 1975 r. w wyniku zajęcia Sajgonu przez wojska TRRRWP doszło do zakończenia konfliktu wietnamskiego. Umożliwiło to zjednoczenie dwóch państw wietnamskich (2 VII 1976).<sup>22</sup> W ten sposób powstało pierwsze zjednoczone państwo wietnamskie od 1884 r.

Korea przestała istnieć jako państwo w rozumieniu prawa międzynarodowego w 1910 r. kiedy stała się posiadłością kolonialną Japonii.<sup>23</sup> W okresie II wojny światowej mocarstwa sojusznice walczące z państwami „osi” miały na względzie przyszłe losy Korei. W 1943 r. w Deklaracji Kairskiej Chiny, Stany Zjednoczone i Wielka Brytania oświadczyły, że zamierzają podjąć działania zmierzające do

---

<sup>18</sup> R. Jasica, *Problem wietnamski*, s. 150.

<sup>19</sup> S. Kojło, *Gospodarka Wietnamu*, s. 219-220.

<sup>20</sup> Tamże, s. 231-234.

<sup>21</sup> Tamże, s. 224.

<sup>22</sup> R. Jasica, *Problem wietnamski*, s. 180-217.

<sup>23</sup> M. Muszkat, *Konflikt koreański. Zagadnienia prawnomiędzynarodowe wojny i likwidacji jej skutków*. Warszawa 1956, s. 29.

odzyskania niepodległości przez Koreę.<sup>24</sup> Te same państwa potwierdziły w *Deklaracji Poczdamskiej* (26 VII 1945) wolę wprowadzenia w życie *Deklaracji Kairskiej*.<sup>25</sup> Wreszcie 27 XII 1945 r. Stany Zjednoczone, Wielka Brytania oraz ZSRR postanowiły podjąć kroki mające na celu odbudowę Korei jako państwa niepodległego.<sup>26</sup> Z punktu widzenia prawa międzynarodowego powyższe deklaracje nie miały wiążącej mocy prawnej, a zatem nie tworzyły dla nikogo ani praw, ani obowiązków. W szczególności nie tworzyły one uprawnień dla narodu koreańskiego ani nie mogły pozbawić Japonii praw do Korei, ponieważ Japonia posiadała wtedy ważny tytuł prawny do Korei. Zgodnie z obowiązującym wtedy porządkiem prawnym nie można było państwa posiadającego ważny tytuł do jakiegoś terytorium pozbawiać tego terytorium siłą poprzez deklarację, tzn. bez podpisania stosownej umowy międzynarodowej (w tym przypadku z Japonią).<sup>27</sup>

Naród koreański posiadał oczywiście prawo do samostanowienia ale wynikało ono z Karty Narodów Zjednoczonych (KNZ) a nie z powyższych deklaracji. KNZ była też źródłem zobowiązań mocarstw wobec narodu koreańskiego. W tej kwestii należy dodać, że „samo prawo do samostanowienia nie tworzy żadnego państwa, podobnie jak nie tworzy państwa akt prawny innego państwa lub państw. Państwo powstaje zawsze z własnej mocy.”<sup>28</sup>

W końcowym okresie II wojny światowej ZSRR oraz Stany Zjednoczone porozumiały się co do tego, że terytorium Korei będzie czasowo okupowane przez oba państwa przy czym na północ od 38 równoleżnika operować miały wojska ZSRR a na południe od tego równoleżnika wojska USA.<sup>29</sup> Formalnie rzecz biorąc Japonia rzekła się jednak zwierzchnictwa nad Koreą dopiero w 1951 r. Zatem radziecko-amerykańskiej okupacji nie można uważać za podział państwa koreańskiego,<sup>30</sup> ale za podział Korei rozumianej jako terytorium japońskie będące pod wojskową okupacją ZSRR i USA.<sup>31</sup>

Problem koreański zrodził się w wyniku tego, że zarówno ZSRR jak i USA chciały widzieć Koreę w swojej strefie wpływów. W związku z tym oba mocarstwa nie wykazywały dobrej woli w kwestii utworzenia zjednoczonego państwa koreańskiego. Dlatego prace komisji radziecko-amerykańskiej mającej działać na rzecz utworzenia ogólnokoreańskiego państwa zakończyły się fiaskiem.<sup>32</sup>

---

<sup>24</sup> L. Antonowicz, *Pojęcie państwa...*, s. 102.

<sup>25</sup> W. Góralski, *Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna. W: Kraje socjalistyczne po drugiej wojnie światowej*. Warszawa 1977, s. 471, M. Muszkat, *Konflikt koreański*, s. 30.

<sup>26</sup> W. Góralski, *Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna*, s. 472.

<sup>27</sup> L. Chen, W. M. Reisman, *Who Owns Taiwan: A Search for International Title*. The Yale Law Journal 1972, vol. 81, nr 4, s. 635-638.

<sup>28</sup> J. Tyranowski, *Powstanie...*, s. 12.

<sup>29</sup> M. Muszkat, *Konflikt koreański*, s. 30-31.

<sup>30</sup> Tak interpretuje radziecko-amerykańską okupację M. Muszkat, *Konflikt koreański*, s. 31-33.

<sup>31</sup> J. Crawford, *The Creation...*, s. 281.

<sup>32</sup> Tamże, s. 36-37, W. Góralski, *Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna*, s. 472.

W swojej strefie okupacyjnej ZSRR popierał siły „lewicy północnokoreańskiej.” Utworzony w lutym 1946 r. Tymczasowy Komitet Narodowy (TKN) przeprowadził reformę rolną i nacjonalizację przemysłu na północy. Doszło tu zatem do złamania zasady samostanowienia narodów, ponieważ TKN nie pochodził z wyborów i mógł wcielić w życie powyższe akty prawne tylko dzięki poparciu ZSRR. TKN nie potrzebowałby mandatu społecznego tylko wtedy gdyby samodzielnie sprawował władzę na północy ogłaszając się jako rząd nowopowstałego państwa. Następnie ZSRR zorganizował separatystyczne wybory do komitetów ludowych. W lutym 1947 r. powstało Zgromadzenie Ludowe Korei Północnej, (powołane przez konferencję przedstawicieli komitetów ludowych), jako tymczasowy organ ustawodawczy.<sup>33</sup>

Stany Zjednoczone postanowiły wnieść problem Korei na forum ONZ. W rezultacie Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło uchwałę zalecającą przeprowadzenie wyborów pod nadzorem ONZ w całej Korei. Rozwiązanie takie było jednak nie do przyjęcia dla ZSRR. W efekcie w 1948 r. przeprowadzono pod kontrolą komisji ONZ wybory na południu.<sup>34</sup>

Po wyborach proklamowano na południu Republikę Koreańską (15 VIII 1948). W odpowiedzi 8 IX 1948 r. na północy proklamowano Ludowo-Demokratyczną Republikę Korei (LDRK). Pojawił się zatem problem dwuwładzy na terytorium Korei (rozumianej jako kraj w sensie geograficznym). Oba państwa koreańskie od momentu swego powstania uważały się za jedyne legalnego reprezentanta całej Korei nie uznając się wzajemnie. W związku z tym, że działania USA na południu miały sankcję ONZ organizacja uznała rząd Republiki Koreańskiej za jedyne legalnego reprezentanta Korei. J. Crawford twierdzi zatem, że w latach 1948-1953 istniało zjednoczone państwo koreańskie, które uległo podziałowi w wyniku wojny z lat 1950-1953 poprzez secesję Korei Północnej.<sup>35</sup> Problem polega jednak na tym, że Republika Koreańska nigdy nie rozciągnęła swojego zwierzchnictwa na północną część Korei. Nowopowstałe państwo nie może rościć prawa do terytoriów, nad którymi nigdy nie sprawowało efektywnej władzy.

O ile powstanie Republiki Koreańskiej w 1948 r. nie budzi wątpliwości o tyle status LDRK nie jest oczywisty. LDRK nie powstała przy współdziałaniu społeczności międzynarodowej (ONZ) a wręcz wbrew jej woli. Początkowo była silnie uzależniona od ZSRR oraz uzyskała tylko ograniczone uznanie międzynarodowe.<sup>36</sup> Jednakże jak już wspomniano zdaniem większości przedstawicieli doktryny powstanie nowego państwa jest faktem, który wymyka się spod oceny prawnej.

---

<sup>33</sup> W. Góralski, *Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna*, s. 473-475, B. M. Banaszak, *Ustrój Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej w latach 1945-1980*. Acta Universitatis Vratislaviensis, nr 618. Prawo CVIII, Wrocław 1981, s. 3-5.

<sup>34</sup> J. Crawford, *The Creation...*, s. 281.

<sup>35</sup> Tamże, s. 283.

<sup>36</sup> Tamże, s. 282.

Ponadto w prawie międzynarodowym przyjęto koncepcję suwerenności formalnej tzn. zasadnicze znaczenie ma nie faktyczna niezależność ale posiadanie organów za pomocą których państwo może brać udział w obrocie międzynarodowym. Suwerenne państwa są sobie równe ale tylko pod względem prawnym. Zachodzące między nimi różnice co do rzeczywistej siły, które prowadzą do nierówności lub podporządkowania jednych państw drugim nie podlegają ocenie prawnej.<sup>37</sup> Według L. Antonowicza faktyczne ograniczenia suwerenności wymykają się spod oceny prawa międzynarodowego.<sup>38</sup> Natomiast I. Brownlie twierdzi, że pomimo formalnej suwerenności państwo może być kontrolowane z zewnątrz. Jednakże praktyka państw wskazuje, że społeczność międzynarodowa ignoruje takie sytuacje.<sup>39</sup> Praktyka międzynarodowa wskazuje ponadto, że suwerenne państwa starają się utrzymywać stosunki z możliwie jak największą liczbą innych państw. Przykładowo państwa byłego obozu państw socjalistycznych, będące pod przemożnym wpływem ZSRR, były uznawane za suwerenne przez państwa zachodnie oraz brały normalny udział w obrocie międzynarodowym.

Z problemem uczestnictwa w stosunkach międzynarodowych wiąże się zagadnienie uznania. Jak wspomniano LDRK cieszyła się początkowo ograniczonym uznaniem. Odnośnie uznania należy stwierdzić, że dla nowopowstałego państwa w zakresie stwierdzenia jego istnienia, uznanie ma charakter deklaracyjny, co potwierdza praktyka państw.<sup>40</sup> Innymi słowy żadnej jednostce geopolitycznej pretendującej do statusu państwa nie można takiego statusu odmawiać ze względu na ograniczone uznanie lub jego brak.<sup>41</sup>

Podsumowując powyższe rozważania trzeba stwierdzić, że w 1948 r. w północnej Korei ukształtowało się nowe państwo (LDRK). Jest oczywiste, że działania ZSRR na północy Korei stanowiły zaprzeczenie zasady samostanowienia. Jednakże prawo to nie zawsze to samo co sprawiedliwość<sup>42</sup> a ponadto LDRK ostatecznie okazała się być tworem trwałym i efektywnym w związku z czym uznawanie jej za państwo nielegalne lub rząd sprawujący faktyczną władzę nad częścią Korei nie znajduje uzasadnienia w faktach.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że w 1948 r. doszło do ukształtowania się dwóch państw koreańskich przy czym żadne z nich nie sprawowało nigdy efektywnej władzy nad całą Koreą a co za tym idzie nie mogło rościć sobie prawa do reprezentowania całej Korei. W takiej sytuacji nie można zgodzić się

---

<sup>37</sup> J. Combacau, *L'Etat...*, s. 229, P. Dallier, N. Q. Dinh, A. Pellet, *Droit international public*. Paris 1999, s. 425.

<sup>38</sup> L. Antonowicz, *Państwa i terytoria...*, s. 34-35.

<sup>39</sup> I. Brownlie, *Principles...*, s. 76-77.

<sup>40</sup> J. Symonides, *Zasada...*, s. 38, I. Brownlie, *Principles...*, s. 92.

<sup>41</sup> A. Verdross, *Volkerrecht*. Wien 1964, s. 244-245, P. Dallier, N.Q. Dinh, A. Pellet, *Droit...*, s. 553.

<sup>42</sup> J. Symonides, *Zasada...*, s. 22.



z poglądem jakoby wojna koreańska (1950-1953) była konfliktem wewnątrzkoreańskim.<sup>43</sup> W świetle przytoczonych faktów była to wojna pomiędzy dwoma państwami koreańskimi, a zatem nie mogła doprowadzić do podziału Korei w rozumieniu państwa, ale co najwyżej do podziału Korei rozumianej jako kraj w sensie geograficznym. Znaczenie wojny koreańskiej polegało na tym, że przypieczętowała ona podział Korei przekreślając na wiele lat możliwość zjednoczenia kraju.

Zatem zimnowojenna rywalizacja na linii Wschód-Zachód doprowadziła do tego, że narody wietnamski i koreański nie były w stanie skorzystać w pełni z zasady samostanowienia poprzez utworzenia na terytoriach Wietnamu oraz Korei (rozumianych jako kraje w sensie geograficznym) zjednoczonych państw. Wietnam i Korea nigdy zatem nie należały do kategorii państw podzielonych ani nie uległy podziałowi, ponieważ nie doszło do utworzenia państw obejmujących swoją władzą całego Wietnamu oraz całej Korei.

Skoro żadnej ze stron konfliktu wietnamskiego i koreańskiego nie udało się opanować odpowiednio całego terytorium Wietnamu i Korei postanowiono w ramach walki ideologicznej odnieść się do kryterium legalności. I tak państwa socjalistyczne nie uznawały Wietnamu Południowego uznając DRW za reprezentanta całego Wietnamu natomiast państwa kapitalistyczne nie uznawały LDRK widząc w Republice Koreańskiej legalnego reprezentanta całej Korei. Jak już wskazano, w sytuacji gdy społeczność międzynarodowa pozbawiona jest silnej władzy centralnej, prawo międzynarodowe musi uwzględniać fakty. Dlatego odniesienie się do zasady efektywności pozwala rozwiązać problem wietnamski i koreański dystansując się od bieżących sporów politycznych.

### THE INTERNATIONAL LEGAL STATUS OF THE SO CALLED „DIVIDED STATES” (VIETNAM, KOREA)

#### Summary

The term „divided states” was created as a result of the Cold War. The solution of the problem of the so-called „divided states” should be based on the principle of effectiveness. On the authority of the principle of effectiveness it is possible to prove that Vietnam had never been a united state before 1976. Therefore, neither of the two Vietnamese states could pretend to represent the whole of Vietnam (between 1945 and 1976). The same applies to Korea. Namely, a united Korean state has never been created since 1910. In consequence, neither Vietnam nor Korea has ever been divided and they cannot be regarded as „divided states” as well. What occurred was the division of colonial territories or countries (from geographical point of view).

---

<sup>43</sup> J. Crawford, *The Creation...*, s. 283.